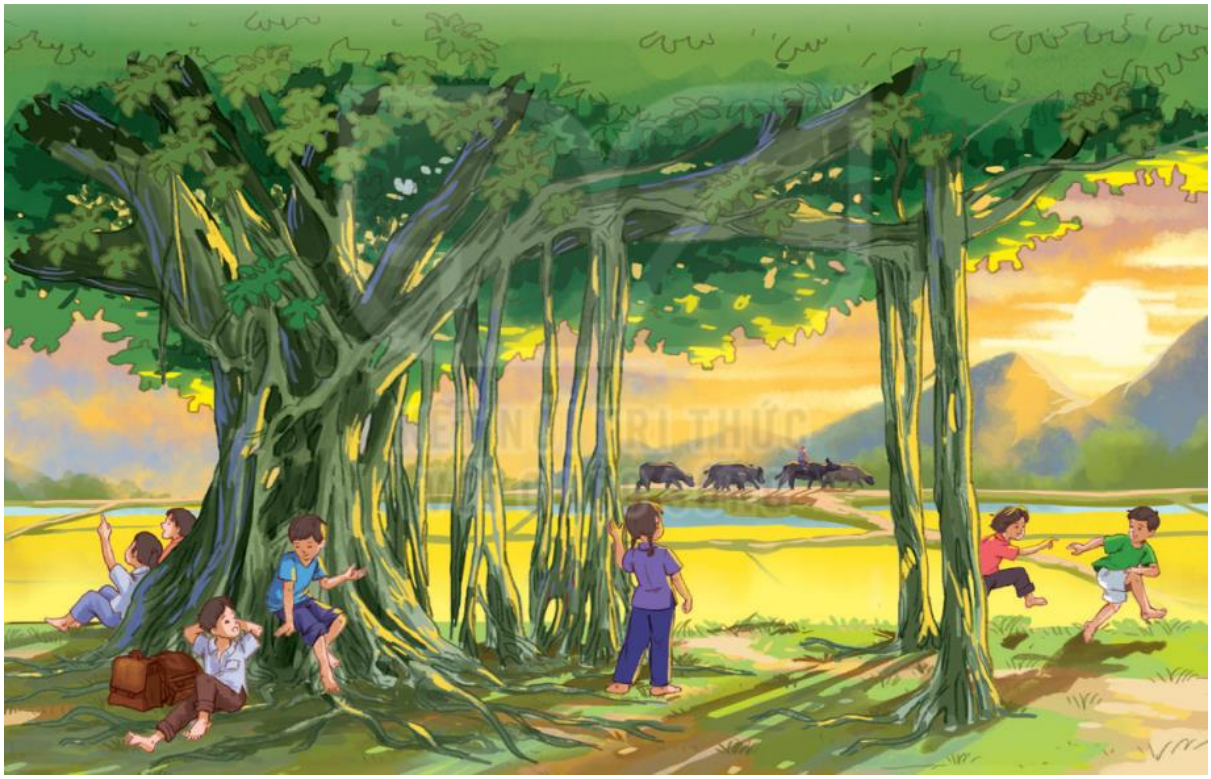
Quê hương trong tôi

ĐỌC: CÂY ĐA QUÊ HƯƠNG.
LTVC: TRẠNG NGỮ CHỈ PHƯƠNG TIỆN

LÝ THUYẾT

CÂY ĐA QUÊ HƯƠNG

Nói đến làng quê, trong kí ức tôi, đậm nét nhất là hình ảnh cây đa trước xóm. Cây đa ấy không có tên chính thức, nó mang tên chung rất đỗi thân thuộc với mọi người: cây đa quê hương.

Cây đa nghìn năm đã gắn liền với thời thơ ấu của chúng tôi. Nói đúng hơn, đó là cả một toà cổ kính hơn là một thân cây. Chín, mười đứa bé chúng tôi bắt tay nhau ôm không xuể. Cành cây lớn hơn cột đình. Đỉnh chót vót giữa trời xanh, đến những con quạ đậu trên cao, nhìn cũng chẳng rõ. Rễ cây nổi lên mặt đất thành những ụ, những hình thù quái lạ như những con rắn hổ mang giận dữ. Trong vòm lá, gió chiều gảy lên những điệu nhạc li kì, có khi tưởng chừng như ai cười ai nói trong cành, trong lá.

Chiều chiều, chúng tôi ra ngồi gốc đa hóng mát. Lúa vàng gợn sóng. Đây đó, ễnh ương ộp oạp, và xa xa, giữa cánh đồng, đàn trâu bắt đầu ra về, lững thững từng bước nặng nề, nhịp nhàng. Bóng sừng trâu dưới ánh chiều kéo dài, lan giữa ruộng đồng yên lặng.

(Theo Nguyễn Khắc Viện)

- Bố cục:

Đoạn 1: từ đầu đến *cây đa quê hương.*

Đoạn 2: tiếp theo đến *trong cành, trong lá.*

Đoạn 3: phần còn lại.

LUYỆN TẬP

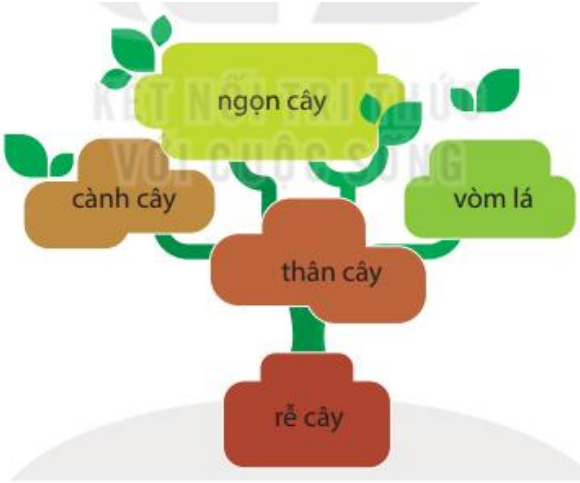
1 Nghĩ về quê hương, tác giả nhớ nhất hình ảnh nào?

……

……

……

2 Cây đa quê hương được tả như thế nào?

……

……

……

3 Vì sao tác giả gọi cây đa quê mình là cây đa nghìn năm?

……

……

……

4 Cây đa quê hương đã gắn bó với tuổi thơ của tác giả như thế nào?

……

……

……

5 Những chi tiết, hình ảnh nào trong bài gây ấn tượng đối với em? Vì sao?

……

……

……

6 Xếp các trạng ngữ của mỗi câu trong các đoạn văn vào nhóm thích hợp.

Chỉ nơi chốn	Chỉ thời gian	Chỉ phương tiện

a. *Ngày xưa, ở vùng sông nước miền Tây*, những chiếc cầu tre trở thành hình ảnh thân thuộc, tô điểm thêm cho nét đẹp làng quê. *Bằng vài cây tre già*, người ta đã làm những cây cầu bắc qua kênh rạch nhỏ, đôi bờ không còn ngăn cách.

(Theo Lê Quang Huy)

b. *Từ lâu*, chiếc nón lá là hình ảnh thân thuộc với quê hương Việt Nam, gắn liền với hình ảnh những người mẹ, người chị tảo tần, đảm đang. *Với chiếc nón lá*, vẻ đẹp hồn hậu, duyên dáng của người phụ nữ Việt Nam càng được tôn lên.

(Theo Hạ Mi)

……

……

……

7 Đặt câu hỏi cho trạng ngữ chỉ phương tiện của mỗi câu dưới đây:

a. Bằng lá cọ non phơi khô, người thợ thủ công đã khâu thành những chiếc nón che nắng, che mưa.

b. Với những chiếc khăn piêu kết hợp độc đáo giữa màu sắc và hoa văn, các cô gái Thái đã chứng tỏ sự khéo, đảm đang của mình.

c. Bằng một số ống tre, nứa thô sơ, người dân Tây Nguyên đã làm ra cây đàn t'rưng có âm thanh thánh thót như tiếng chim hót, tiếng suối reo…

……

……

……

……

8 Theo em, trạng ngữ chỉ phương tiện bổ sung thông tin gì cho câu?

……

……

……

……

9 Tìm từ ngữ thích hợp để hoàn thành các câu có trạng ngữ chỉ phương tiện.

a. Bằng……. , chuồn chuồn bay lượn khắp đó đây.

b. Với ……, chim gõ kiến có thể đục thủng bất kì thân cây nào.

c. Bằng…….. , voi có thể dễ dàng kéo lá cây, cành cây từ trên cao xuống.

……

……

……

HƯỚNG DẪN GIẢI

1 Nghĩ về quê hương, tác giả nhớ nhất hình ảnh nào?

Nghĩ về quê hương, tác giả nhớ nhất hình ảnh cây đa quê hương.

Vì cây đa ở ngay trước xóm. Loài cây này rất đỗi thân thuộc với tất cả mọi người.

2 Cây đa quê hương được tả như thế nào?

	Bộ phận	Từ ngữ/ câu văn miêu tả
Tả cây đa quê hương	Thân cây	một toà cổ kính chín, mười đứa bé bắt tay nhau ôm không xuể
	Cành cây	lớn hơn cột đình
	Ngọn cây (đỉnh)	chót vót giữa trời xanh, đến những con quạ đậu trên cao, nhìn cũng chẳng rõ
	Rễ cây	nổi lên mặt đất thành những ụ, những hình thù quái lạ như những con rắn hổ mang giận dữ
	Vòm lá	gió chiều gảy lên những điệu nhạc li kì, có khi tưởng chừng như ai cười ai nói trong cành, trong lá.

3 Vì sao tác giả gọi cây đa quê mình là cây đa nghìn năm?

Tác giả gọi cây đa quê mình là cây đa nghìn năm vì cây trông như một tòa cổ kính hơn là một thân cây.

Tác giả gọi cây đa quê mình là cây đa nghìn năm vì cây có từ lâu đời: cây đa rất to (chín, mười đứa bé bắt tay nhau ôm không xuể), cành cây lớn như cột đình, cây đa rất cao (đỉnh chót vót giữa trời xanh).

=> Tác giả gọi cây đa nghìn năm để khẳng định sự gắn bó lâu dài của cây đa với làng quê.

4 Cây đa quê hương đã gắn bó với tuổi thơ của tác giả như thế nào?

Tác giả nhớ rất kĩ những hình ảnh, cảnh vật của quê hương và miêu tả lại. Tác giả còn nhớ tất cả những kỉ niệm thuở ấu thơ gắn bó với cây đa. Điều đó, chứng tỏ tác giả rất gắn bó với cây đa quê hương.

5 **Những chi tiết, hình ảnh nào trong bài gây ấn tượng đối với em? Vì sao?**

- Lúa vàng gợn sóng.
- Tiếng ễnh ương ộp oạp, đàn trâu lững thững từng bước nặng nề.
- Bóng sừng trâu dưới ánh chiều kéo dài, lan giữa ruộng đồng yên lặng…

6 **Xếp các trạng ngữ của mỗi câu trong các đoạn văn vào nhóm thích hợp.**

Đoạn	Trạng ngữ chỉ nơi chốn	Trạng ngữ chỉ thời gian	Trạng ngữ chỉ phương tiện
a	ở vùng sông nước miền Tây	Ngày xưa	Bằng vài cây tre già
b		Từ lâu	Với chiếc nón lá

7 **Đặt câu hỏi cho trạng ngữ chỉ phương tiện của mỗi câu dưới đây:**

	Câu	Câu hỏi
a	*Bằng lá cọ non phơi khô*, người thợ thủ công đã khâu thành những chiếc nón che nắng, che mưa.	*Bằng cái gì*, người thợ thủ công đã khâu thành những chiếc nón che nắng, che mưa?
b	*Với những chiếc khăn piêu kết hợp độc đáo giữa màu sắc và hoa văn*, các cô gái Thái đã chứng tỏ sự khéo léo, đảm đang của mình.	*Với cái gì*, các cô gái Thái đã chứng tỏ sự khéo léo, đảm đang của mình?
c	*Bằng một số ống tre, nứa thô sơ*, người dân Tây nguyên đã làm ra cây đàn t'rưng có âm thanh thánh thót như tiếng chim hót, tiếng suối reo,...	*Bằng cái gì*, người dân Tây nguyên đã làm ra cây đàn t'rưng có âm thanh thánh thót như tiếng chim hót, tiếng suối reo,...?

8 **Theo em, trạng ngữ chỉ phương tiện bổ sung thông tin gì cho câu?**

Ghi nhớ

Trạng ngữ chỉ phương tiện bổ sung thông tin về phương tiện thực hiện hoạt động được nói đến trong câu; trả lời câu hỏi *Bằng gì?, Bằng cái gì?, Với cái gì?.*

9 **Tìm từ ngữ thích hợp để hoàn thành các câu có trạng ngữ chỉ phương tiện.**

a. Bằng **đôi cánh mỏng manh**, chuồn chuồn bay lượn khắp đó đây.

b. Với **chiếc mỏ cứng như thép**, chim gõ kiến có thể đục thủng bất kì thân cây nào.

c. Bằng **chiếc vòi dài** , voi có thể dễ dàng kéo lá cây, cành cây từ trên cao xuống.